

Львівський національний університет імені Івана Франка
(повне найменування вищого навчального закладу)
Філологічний факультет

Кафедра _____

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан філологічного
факультету

“_____” _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Українська мова за професійним спрямуванням (для філологів)

_____ (назва навчальної дисципліни)

галузь знань	<u>03 Гуманітарні науки</u> (шифр і назва напрямку підготовки)
спеціальність	<u>035 Філологія</u> (шифр і назва спеціальності)
спеціалізація	<u>035.01 Українська мова та література</u> (назва спеціалізації)
факультет	<u>філологічний</u> (назва інституту, факультету, відділення)

Львів – 2020 рік

Українська мова за професійним спрямуванням

Робоча програма _____ для студентів
(назва навчальної дисципліни)
 за спеціальністю _____ „____” _____, 20__ року- __ с.

Розробники: (вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

доц. Кметь І. Ф.,
 доц. Дуда Л. Є.,
 доц. Щепанська Х. А.

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри _____

Протокол від. “____” _____ 20__ року № ____

Завідувач кафедри _____ Кочан І. М. _____

_____ (_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

“____” _____ 20__ року

Затверджено Вченою радою філологічного факультету

Протокол від. “____” _____ 20__ року № ____

“____” _____ 20__ року Голова _____ (_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів –	Галузь знань 03_Гуманітарні науки_ (шифр і назва)	Нормативна	
	Спеціальність 035_Філологія_ (шифр і назва)		
Модулів – 4	Спеціалізація: _Українська мова та література_	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90 годин, у т. ч. 16 годин лекційних, 16 годин практичних занять і 58 годин самостійної роботи.		2-й	2-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год. самостійної роботи студента – 3,5 год.	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <i>бакалавр</i>	16 год.	
		Практичні, семінарські	
		16 год.	
		Самостійна робота	
		46 год.	
		Індивідуальні завдання: 12 год.	
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

- для денної форми навчання -
- для заочної форми навчання -

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – сформувати у студентів засобами української мови лінгвістичну основу для виконання професійної діяльності з врахуванням сучасного комунікативного простору (безпосереднє, опосередковане спілкування у всіх формах і жанрах реалізації)

Завдання –

- навчити правильно визначати роль і місце державної української мови в майбутній професійній діяльності;
- удосконалити практичні навички володіння усною та писемною формами сучасної української професійної мови;
- підвищити загальний рівень культури українського мовлення студентів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: .....

- специфіку усного українського професійного мовлення та елементи риторики;
- особливості лексики, фразеології, термінології, граматичних засобів української мови за фаховим спрямуванням;
- типи лексикографічних праць, специфіку фахових словників;
- норми сучасної української літературної мови та особливості їх реалізації в системі усного та писемного фахового мовлення;
- правила мовленнєвого етикету.
- актуальні нормативно-правові акти, які регламентують статус української мови як державної

вміти: .....

- використовувати знання орфоепічних та акцентуаційних правил, риторичних законів для реалізації різних жанрів усного професійного мовлення;
- характеризувати словниковий склад української літературної мови, уживати нормативні лексичні засоби, фразеологічні одиниці у фаховому мовленні;
- використовувати лексикографічні джерела української мови відповідно до потреб професійного спілкування;
- творити тексти в межах різних видів і жанрів усного та писемного фахового українського мовлення;
- дотримуватися правил мовленнєвого етикету відповідно до ситуацій та тональностей фахового спілкування.

3. Програма навчальної дисципліни

Лекційні заняття

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Українська мова за професійним спрямуванням у системі літературної мови.

Мета і завдання курсу “Українська мова за професійним спрямуванням”, його зміст та структура. Мова як суспільне явище, функції мови. Поняття національної (літературна мова і діалекти), державної, рідної мови. З історії становлення та розвитку української мови. Сучасна мовна ситуація. Мовна політика: нормативно-правові засади функціонування української мови (аналітичний огляд мовного законодавства). Українська літературна мова, її основні ознаки (мовна норма, стиль). Правописні зміни. Функціональні стилі мови. Стилї професійного мовлення.

Тема 2. Спілкування у професійній діяльності: усне мовлення

Культура мови і культура мовлення (комунікативні ознаки). Суржик. Специфіка усного мовлення: жанри офіційно-ділового та наукового стилів (бесіда, промова, дискусія, полеміка, доповідь та ін.). Засоби милозвучності української мови. Орфоепічні та акцентуаційні норми української літературної мови – загальна характеристика з акцентом на важливості дотримання їх. Український мовленнєвий етикет у професійній сфері. Специфіка спілкування у віртуальному просторі. Нетикет.

Тема 3. Специфіка професійно-педагогічної комунікації філологів. Мовна особистість.

Мовна особистість. Стратегії мовної поведінки і безбар'єрне спілкування у професійно-педагогічній комунікації. Риторика як наука. Філолог-учитель (викладач) як оратор, педагогічне спілкування як діалог. Засоби невербального спілкування (екстралінгвістичні засоби). Інтенаційна виразність усного мовлення

Змістовий модуль 2.

Тема 4. Слово у мові професійного спілкування. Лексичні норми та лексичні анормативи у професійному мовленні

Слово як мовна одиниця. Словниковий склад української літературної мови. Зайва багатослівність у професійному мовленні – плеоназм, тавтологія. Синонімія, антонімія, фразеологія, паронімія української фахової мови. Явище міжмовної омонімії. Аббревіатури у професійному мовленні. Онім як маркер національної ідентичності. Правила скорочування слів. Слова іншомовного походження. Неологізми. Пуризм та калькування як способи поповнення лексичного складу мови. Поняття “термін”, “номен”, “професіоналізм”. Термінологіка загальнонаукова, міжгалузєва та спеціальна. Історія формування та шляхи поповнення української наукової фахової термінології. Поняття про термінологічний стандарт. Українська фахова термінографія.

Змістовий модуль 3.

Тема 1. Українська мова за професійним спрямуванням у системі літературної мови		2	2		2	4							
Тема 2. Спілкування у професійній діяльності: усне мовлення		2	2		2	4							
Тема 3. Специфіка професійно- педагогічної комунікації філологів. Мовна особистість		2	2		2	4							
Разом за змістовим модулем 1	30	6	6		6	12							
Змістовий модуль 2. Слово у мові професійного спілкування. Лексичні анормативи													
Тема 1. Слово у мові професійного спілкування. Лексичні норми та лексичні анормативи у професійному мовленні		2	2		2	10							
Разом за змістовим модулем 2	16	2	2		2	10							
Змістовий модуль 3. Специфіка писемної комунікації. Граматична компетенція філолога													

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Комунікативна професіограма філолога. Мовна компетенція як основа професійного мовлення.	2
2	Особливості усного мовлення: жанри офіційно-ділового та наукового стилів (бесіда, промова, дискусія, полеміка, доповідь та ін.). Український мовленнєвий етикет у професійній сфері.	2
3	Лінгвориторичний аналіз запропонованого відеовиступу оратора.	2
4	Лексичні анормативи у професійному мовленні на прикладі запропонованих текстів, вправ	2
5	Специфіка писемної комунікації: нормативні аспекти вживання у текстах професійного спрямування самостійних та службових частин мови.	2
6	Специфіка писемної комунікації: синтаксичні одиниці у текстах стилів професійного мовлення	2
7	Особливості текстів наукового стилю. Укладання до статті плану, тез, анотації, добирання ключових слів	2
8	Особливості документів: заява складна, резюме, характеристика, рекомендаційний (мотиваційний) лист, пояснювальна записка	2

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Аналіз ЗУ «Про функціонування української мови як державної»	2
2	Перегляд та аналіз фільму про створення Оксфордського словника англійської мови «Геній і безумець» (2019 р.)	2
3.	Аналіз статей «Проти націоналізму в радянській математичній термінології» (Д. Дрінов, П. Сабалдир), «Ліквідувати націоналістичне шкідництво в радянській фізичній термінології» (М. Калиногвич, Д. Дрінов)	4
4.	Моніторинг міського мовного простору щодо дотримання мовних норм	4
5.	Лінгвориторичний аналіз відеозвернення суспільно-політичного діяча	4
6.	Ідентичність українського філолога	2
7.	З історії лінгвоциду української мови	2
8.	Репресована термінологія: терміни зі списку	2

	«Репресованих слів»	
9.	Підготовка до практичних занять. Опрацювання рекомендованої літератури	24
	Разом	46

9. Індивідуальні завдання

1. Есе «Мовна особистість».
2. Підготувати публічний виступ на професійну або суспільно-культурну тематику.
3. Компресія наукового тексту.
4. Створення зразків документів (заява складна, резюме, характеристика, рекомендаційний (мотиваційний) лист, пояснювальна записка).

10. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративний метод, метод проблемного викладення, навчальний модуль тощо.

11. Методи контролю

Письмові роботи, усні виступи студентів.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
Змістові модулі 1, 2, 3, 4						
T1	T 2	T3	T 4	Робота на практичних (семінарських) заняттях	Есе; публічний виступ; компресія наукового тексту; створення зразків документів	
10	10	10	10	25	5+10+10+10 (35)	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності		Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
			для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку

90 – 100		A	відмінно	зараховано
81-89		B	добре	
71-80		C		
61-70		D	задовільно	
51-60		E		
21-50		FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-20		F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Проектор .....

14. Рекомендована література

Основна

1. Ботвина Н. Ділова українська мова (офіційно-діловий та науковий стилі) : [навч. посіб.] / Н. Ботвина. – Київ : АртЕк, 2001. – 280 с.
2. Глущик С. Сучасні ділові папери : [навч. посіб.] / С. Глущик, О. Дияк, С. Шевчук. – Київ : А. С. К., 2002. – 400 с.
3. Гриценко Т. Українська мова за професійним спрямуванням : навч. посібник / Т. Гриценко. – Київ : Центр учбової літератури, 2010. – 624 с.
4. Гуць М. Українська мова у професійному спілкуванні: [навч. посіб.] / М. Гуць, І. Олійник, І. Ющук. – Київ : Міжнародна агенція "BeeZone", 2004. – 336 с.
5. Загнітко А. Українське ділове мовлення: професійне і непрофесійне спілкування / А. Загнітко, І. Данилюк. – Донецьк : ТОВ ВКФ "БАО", 2004. – 480 с.
6. Закон України "Про забезпечення функціонування української мови як державної" (№ 2704-VIII, чинний від 16.07.2019) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19>
7. Законодавчо-нормативні акти з питання функціонування української мови як державної : збірник / [упоряд. Я. Буряк, Р. Новоженець]. – Львів : Астролябія, 2010. – 196 с.
8. Зубков М. Сучасна українська ділова мова : [підручник] / М. Зубков. – Харків : Весна, 2011. – 400 с.
9. Кубрак О. Етика ділового та повсякденного спілкування: [навч. посіб.]. – Суми : ТД "Університетська книга", 2001. – 208 с.
10. Культура фахового мовлення : [навч. посіб.] / [за ред. Н. Бабич]. – Чернівці : Книги – ХХІ, 2005. – 572 с.

11. Мамрак А. Українське документування: мова та стиль: [навч. посіб.] / А. Мамрак. – Київ : Центр навчальної літератури, 2004. – 364 с.
12. Мацюк З. Українська мова професійного спілкування : [навч. посіб.] / З. Мацюк, Н. Станкевич. – Київ : Каравела, 2013. – 352 с.
13. Мацько Л. Культура української фахової мови : [навч. посіб.] / Л. Мацько, Л. Кравець. – Київ : ВЦ „Академія”, 2007. – 360 с.
14. Микитюк О. Культура мовлення: особливості, завдання, цікавинки : [навч. посіб.] / Оксана Микитюк. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 236 с.
15. Микитюк О. Сучасна українська мова: самобутність, система, норма : [навч. посіб.] / Оксана Микитюк. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. – 440 с.
16. Молдованов М. Сучасний діловий документ: Зразки найважливіших документів українською мовою / М. Молдованов, Г. Сидорова. – Київ : Техніка, 1992. – 399 с.
17. Погиба Л. Практикум з української мови за професійним спрямуванням : [навчальний посібник] / Л. Погиба, Т. Грибіниченко, Л. Голіченко, Н. Кавера. – Київ: Кондор-Видавництво, 2013. – 296 с.
18. Погиба Л. Українська мова фахового спрямування. : [підручник] / Л. Погиба, Т. Грибіниченко, Л. Голіченко. – Київ: Кондор-Видавництво, 2013. – 350 с.
19. Пономарів О. Д. Стилїстика сучасної української мови : [підручник] / О. Д. Пономарів. – Тернопіль : Навч. книга – Богдан, 2000. – 248 с.
20. Сагач Г. Ділова риторика: мистецтво риторичної комунікації / Г. Сагач. – Київ : Зоря, 2003. – 255 с.
21. Семеног О. Культура наукової української мови : [навч. посіб.] / О. Семеног. – Київ : ВЦ “Академія”, 2010. – 214 с.
22. Симоненко Т. Українська мова за професійним спрямуванням / Т. Симоненко, Г. Чорновол. – Київ : ВЦ “Академія”, 2009. – 271 с.
23. Стахів М. Український комунікативний етикет : [навч.-метод. посіб.] / М. Стахів. – Київ : Знання, 2008. – 245 с.
24. Томан І. Мистецтво говорити / І. Томан. – Київ : Україна, 1996. – 269 с.
25. Українська ділова мова: практичний посібник на щодень / уклад.: М. Гінзбург, І. Требульова, С. Левіна. – Харків, 2002. – 592 с.
26. Шевчук С. Ділове мовлення. Модульний курс : [підручник] / С. Шевчук. – Київ: Літера ЛТД, 2003. – 448 с.
27. Шевчук С. Службове листування: довідник / С. Шевчук. – Київ : Літера, 1999. – 108 с.
28. Шевчук С. Українська мова за професійним спрямуванням : [підручник] / С. Шевчук, І. Клименко. – Київ : Алерта, 2012. – 696 с.
29. Шевчук С. Українське ділове мовлення / С. Шевчук. – Київ : Атіка, 2004. – 592 с.

30. Шевчук С. Українське професійне мовлення : [навч. посіб.] / С. Шевчук. – Київ : Алерта, 2011. – 248 с.

Додаткова

1. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити : [навч. посіб.] / [О. Сербенська, М. Білоус, Х. Дацишин та ін. ; за заг. ред. О. Сербенської]. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 258 с.
2. Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо / [уклад. Я. Тимошенко.] – Київ : Либідь, 1991. – 256 с.
3. Бабич Н. Д. Основи культури мовлення / Н. Д. Бабич. – Львів : Світ, 1990. – 232 с.
4. Білоус М. П. Український мовленнєвий етикет М. П. Білоус // Мова і духовність нації. – К., 1992. – С. 164–199.
5. Богдан С. Мовний етикет українців: традиції і сучасність / С. Богдан. – Київ : Рідна мова, 1998. – 476 с.
6. Бугай Н. І. Український етикет : посібник для дітей та дорослих / Н. І. Бугай. – К. : Б-ка українця, 2000. – 264 с.
7. Бурячок А. Що змінилося в ”Українському правописі”? / А Бурячок. – Київ : Наук. думка, 1997. – 56 с.
8. Голубець М. На захист рідної мови й культури мовлення / М. Голубець. – Львів : Компанія “Манускрипт”, 2011. – 55 с.
9. Горбач О. Засади періодизації історії української літературної мови й етапи її розвитку / О. Горбач // Другий міжнародний конгрес українців. Доповіді та повідомлення. Мовознавство. – Львів, 1993. – С. 7–12.
10. Городеньська К. Українське слово у вимірах сьогодення. – Київ, 2014. – 122 с.
11. Зубков М. Українська мова. Універсальний довідник / М. Зубков. – Харків : Вид. дім “Школа”, 2006. – 496 с.
12. Іванишин В. Мова і нація / В. Іванишин, Я. Радевич-Винницький. – Дрогобич : Відродження, 1994. – 218 с.
13. Караванський С. Пошук українського слова або Боротьба за національне „Я” / С. Караванський. – Київ : Академія, 2001. – 240 с.
14. Караванський С. Секрети української мови / С. Караванський. – 2-ге вид., розширене. – Львів, 2009. – 343 с.
15. Коваль А. П. Ділове спілкування : [навч. посіб.] / А. Коваль. – Київ : Либідь, 1992. – 279 с.
16. Коваль А. П. Культура ділового мовлення. Писемне та усне ділове спілкування / А. П. Коваль. – 3-тє вид. – К. : Вища школа, 1982. – 287 с.

17. Коваль А. П. Науковий стиль сучасної української літературної мови: Структура тексту/ А. П. Коваль. – К. : Вид-во Київ. ун-ту, 1970. – 307 с.
18. Кочан І. М., Токарська А.С. Українська мова фахового спрямування для юристів : підручник / І. М. Кочан, А. С. Токарська. – К. : Знання, 2008. – 413 с.
19. Культура української мови : довідник / [за ред. В. Русанівського]. – Київ : Либідь, 1990. – 304 с.
20. Масенко Л. Мова і суспільство: Постколоніальний вимір / Л. Масенко. – К. : Вид. дім „КМА”, 2004. – 168 с.
21. Масенко Л. Суржик: між мовою і язиком / Л. Масенко. – Київ : Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2011. – 135 с.
22. Німчук В. В. Сучасні проблеми українського правопису / В. В. Німчук // Літературна Україна. – 2001. – 11 січ. – С. 7.
23. Огієнко І. Історія української літературної мови / І. Огієнко. – Київ : Наша культура і наука, 2004. – 436 с.
24. Огієнко І. Наука про рідномовні обов’язки / І. Огієнко. – Львів: Фенікс, 1995. – 46 с.
25. Пономарів О. Культура слова: Мовностилістичні поради : [навч. посіб.] / О. Пономарів. – Київ : Либідь, 2008. – 240 с.
26. Пономарів О. Стилістика сучасної української мови / О. Пономарів. – Київ : Либідь, 1993. – 248 с.
27. ПРОМОВА, або Де ми помиляємося... / [кер. проекту О. М. Демська-Кульчицька]. – Київ : Стандарт, 2006. – 195 с.
28. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування / Я. Радевич-Винницький. – Львів : Сполом, 2001. – 224 с.
29. Радевич-Винницький Я. Україна: від мови до нації / Я. Радевич-Винницький. – Дрогобич : Відродження, 1997. – 360 с.
30. Русанівський В. Історія української літературної мови : підручник / В. М. Русанівський. – Київ : АртЕк, 2001. – 392 с.
31. Селігей П. Мовна свідомість: Структура, типологія, виховання / П. Селігей. – Київ : Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2012. – 118 с.
32. Селігей П. Світло і тіні наукового стилю : монографія / П. О. Селігей. – К. : Вид. дім „Києво-Могилянська академія”, 2016. – 627 с.
33. Сербенська О. Культура усного мовлення. Практикум : [навч. посіб.] / О. Сербенська. – Львів : Світ, 2003. – 212 с.
34. Скиньмо чужі правописні кайдани / [Л. Коць-Григорчук та ін.]. – Львів : Галицька видавнича спілка, 2001. – 64 с.
35. Содомора А. Від слова до серця, від серця – до слова / А. Содомора. – Львів : Літопис, 2012. – 51 с.

36. Соколовська Ж. У ділове спілкування – державну мову / Ж. Соколовська, В. Власенко, Л. Щербач. – Київ : Грамота, 2004. – 296 с.
37. Сучасна українська літературна мова / [за ред. М. Плющ]. – Київ : Вища школа, 2006. – 430 с.
38. Сучасна українська мова / [за ред. О. Д. Пономарева]. – Київ : Либідь, 2001. – 400 с.
39. Томан І. Мистецтво говорити / пер. з чеськ. В. Романця. – 3-тє вид. – К. : Україна, 1996. – 269 с.
40. Українська мова: Енциклопедія / редкол.: В. М. Русанівський, О. О. Тараненко (співгол.) та ін. – К. : Укр. енциклопедія, 2000. – 752 с.
41. Український правопис. – Київ : Наукова думка, 2019 // <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf>
42. Універсальний довідник з ділових паперів та ділової етики. – Київ : Довіра, 2003. – 623 с.
43. Універсальний довідник практикум з ділових паперів / С. П. Бибик, І. Л. Михно, Л. О. Пустовіт, Г. М. – К. : Довіра ; УНВЦ „Рідна мова”, 1997. – 399 с.
44. Фаріон І. Мовна норма: знищення, пошук, віднова / І. Фаріон. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2009. – 328 с.
45. Фаріон І. Правопис – корсет мови? Український правопис як культурно-політичний вибір / І. Фаріон. – Львів : Свічадо, 2005. – 120 с.
46. Хоменко І. Еристика: мистецтво полеміки : [навч. посіб.] / І. Хоменко. – Київ : Юрінком Інтер, 2001. – 192 с.
47. Царук О. Українська мова серед інших слов'янських мов : етнологічні та граматичні параметри / О. Царук. – Дніпропетровськ : Наука і освіта, 1998. – 322 с.
48. Чак Є. Складні випадки правопису та слововживання / Є. Чак. – Київ : А.С.К., 1998. – 272 с.
49. Читай і знай! : довід.-практикум з граматики та стилістики сучасної української мови / Н. Я. Дзюбишина-Мельник, О. Я. Лаврінець, К. С. Симонова, Л. Ф. Ціпцюра. – К. : Вид. дім „Києво-Могилянська академія”, 2007. – 197 с.
50. Шевельов Ю. Внесок Галичини у формування української літературної мови / Ю. Шевельов. – К. : Вид. дім „КМ Академія”, 2003. – 160 с.
51. Шевчук С. В. Ділове мовлення. Модульний курс : підручник / С. В. Шевчук. – К.: Літера ЛТД, 2003. – 448 с.
52. Шевчук С. Українська мова на щодень, на щомить для державних службовців : [підручник] / С. Шевчук, Т. Лобода. – Київ : Атіка, 2004. – 392 с.
53. Ющук І. Практикум з правопису української мови / І. Ющук. – Київ : Освіта, 2000. – 254 с.
54. Ющук, І. Практичний довідник з української мови / І. Ющук. – Київ : Рідна мова, 1998. – 224 с.
55. Ющук, І. Українська мова : [підручник] / І. Ющук. – Київ : Либідь, 2004. – 640 с.

Словники

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови: 170 тис. слів / [уклад. і голов. ред. В. Бусел]. – Київ : Ірпінь : ВТФ „Перун”, 2003. – 1440 с.
2. Головащук С. І. Словник наголосів / С. І. Головащук. – К. : Наук. думка, 2003. – 320 с.
3. Головащук С. І. Словник-довідник з правопису та слововживання / С. І. Головащук. – К. : Наук. думка, 1989. – 832 с.
4. Головащук С. І. Українське літературне слововживання : словник-довідник / С. І. Головащук. – К. : Вища школа, 1995. – 319 с.
5. Гринчишин Д. Г. Словник паронімів української мови / Д. Г. Гринчишин, О. А. Сербенська. – К. : Рад. школа, 1986. – 222 с.
6. Гринчишин Д. Г. Словник-довідник з культури української мови / Д. Г. Гринчишин, А. О. Капелюшний, О. А. Сербенська, З. М. Терлак. – К. : Знання, 2004. – 367 с.
7. Демська О. Словник омонімів української мови / О. Демська, І. М. Кульчицький. – Львів : Фенікс, 1996. – 224 с.
8. Калашник В. С. Українсько-російські паралелі: Труднощі перекладу / В. С. Калашник, Ж. В. Колоїд. – Х. : Прапор, 2003. – 112 с.
9. Кочерган М. Словник російсько-українських міжмовних омонімів („фальшиві друзі перекладача”) / М. Кочерган. – К. : Академія, 1997. – 400 с.
10. Нове в українській лексиці : [словник-довідник] / [уклад. Д. Мазурик]. – Львів : Світ, 2002. – 130 с.
11. Орфографічний словник української мови: близько 120 000 слів / [уклад. С. Головащук та ін.]. – Київ : Довіра, 1994. – 864 с. .
12. Орфоепічний словник української мови: у 2-х т. / [уклад. М. Пещак та ін.]. – Т. 1. – Київ : Довіра, 2001. – 955 с.; Т. 2. – Київ: Довіра, 2003. – 920 с.
13. Складні випадки наголошення : словник-довідник / [уклад. С. Головащук]. – Київ : Либідь, 1995. – 192 с.
14. Словник антонімів української мови / [уклад. Л. Полюга]. – Київ : Довіра, 2004. – 275 с.
15. Словник іншомовних слів / [уклад. С. Морозов, Л. Шкарапута]. – Київ : Наукова думка, 2000. – 680 с.
16. Словник іншомовних слів / уклад.: С. М. Морозов, Л. М. Шкарапута. – К. : Наук. думка, 2000. – 680 с.
17. Словник наголосів / [уклад. С. Головащук]. – Київ : Наукова думка, 2003. – 320 с.
18. Словник синонімів української мови : у 2 т. / А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк, С. І. Головащук та ін. – К. : Наук. думка, 1999–2000.

19. Словник українських синонімів і антонімів / [уклад. Л. Полюга]. – Київ : Довіра, 2007. – 576 с.
20. Словник-довідник з культури української мови / [уклад. Д. Гринчишин, А. Капелюшний, О. Сербенська, З. Терлак]. – Київ : Знання, 2004. – 367 с.
21. Українська мова: Енциклопедія / [ред. кол.: В. Русанівський, О. Тараненко (співгол.) та ін.]. – Київ : Укр. енциклопедія, 2000. – 752 с.
22. Українське літературне слововживання : словник-довідник / [уклад. С. Головащук]. – Київ, 1995. – 319 с.
23. Український орфографічний словник : близько 143 тис. слів. / [уклад. В. Чумак, І. Шевченко, Г. Ярун]. – Київ : Довіра, 2008. – 983 с.
24. Український орфографічний словник : близько 143 тис. слів. / укл. : В. В. Чумак, І. В. Шевченко, Г. М. Ярун ; за ред. В. Г. Складенка. – 7-ме вид., переробл. і допов. – К. : Довіра, 2008. – 983 с.